

Research Article / Araştırma Makalesi

Hüyükteki Nar Ağacı ile Polikuşka'da Toplumsal Gerçekçilik Bağlamında Köylü Sınıfı

Peasant Class in the Context of Social Realism in *Hüyükteki Nar Ağacı* and *Polikuşka*

Zeynep Angın¹

Fesun Koşmak²

<https://doi.org/10.38060/kare.1352337>

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi:30 Ağustos 2023

Kabul Tarihi:12 Eylül 2023

Anahtar Kelimeler:

Yaşar Kemal

Hüyükteki Nar Ağacı

Lev Tolstoy

Polikuşka

Köylü Sınıfı

Toplumsal Gerçekçilik

Article Info

Received:30 August 2023

Accepted:12 September 2023

Keywords:

Yaşar Kemal

Hüyükteki Nar Ağacı

Lev Tolstoy

Polikuşka

Peasant Class

Social Realism

Atf/Citation: Angın, Zeynep ve Fesun Koşmak. "*Hüyükteki Nar Ağacı* ile *Polikuşka*'da Toplumsal Gerçekçilik Bağlamında Köylü Sınıfı," *Kare* sayı: 17 (Haziran 2024): 71-80.

<https://doi.org/10.38060/kare.1352337>

7

Öz: Sosyal bir varlık olarak insan; toplumu oluşturan, onu şekillendiren, dönüştüren ögeyi oluşturmaktadır. İnsan ve toplum arasındaki sıkı bağ, malzemesi insan olan edebiyatın da ana kaynağını oluşturmaktadır. Bu bağlamda düşünüldüğünde edebi eserlerde toplumu yansıtan öğelerin yer alması, insanın toplum içindeki varlığının irdelenmesi sıklıkla kullanılmaktadır. Gerçekçilik akımının ardından toplum içerisindeki sınıfları, zengin ile fakir arasındaki derin uçurumları gözler önüne seren toplumsal gerçekçilik, edebi metinlerde kurguda yer alan olay örgüsünün arka planında işlemekte olan toplumsal yapıyı okura aktarmaktadır. Sıradan insanın kapitalizmin ağır şartları altında yaşayabilmek için ihtiyaç duyduğu paranın zengin sınıfın elinde adeta oyuncak gibi kullanıldığı görülmektedir. Özellikle Rus toplumsal gerçekçiliği "küçük insan"ın yaşadıklarını, paranın yaşamın devam edebilmesi için kazanılmasında yaşanan zorlukları tüm çıplaklığı ile irdeler ve dünya edebiyatını "küçük insan" teması ile tanıştırmıştır.

Bu çalışmada Yaşar Kemal'in *Hüyükteki Nar Ağacı* ile Tolstoy'un *Polikuşka* adlı eserlerindeki köylü sınıfı toplumsal gerçekçilik bağlamında değerlendirilmeye çalışılacaktır. Her iki eserde yer alan toplumsal sınıflar arasındaki derin uçurum, yaşamaları için ihtiyaç duyulan parayı kazanabilmek için roman kahramanlarının yaşadıkları ve hayata karşı olan umutlarının karşılaştıkları katı gerçeklik sonrası yok olması dikkat çekmektedir. Bu bağlamda her iki yazarın eserinde insanı ayakta tutan umudun yok olması sonucu, yenildiklerini kabul eden roman kahramanlarının yaşadıkları okura oldukça etkileyici bir üslupla aktarılmaktadır.

Abstract: Human as a social being; constitutes the element that forms, shapes and transforms society. The close bond between man and society constitutes the main source of literature, whose material is human. When considered in this context, it is frequently used to include elements that reflect society in literary works and to examine the existence of human beings in society. After the realism movement, social realism, which reveals the classes in the society and the deep gaps between the rich and the poor, conveys the social structure that are working in the background of the plot in the fiction of literary texts to the reader. It is seen that the money that ordinary people need to live under the harsh conditions of capitalism is used like a toy in the hands of the rich class. In particular, Russian social realism examines the experiences of the "little person", the difficulties experienced in earning money in order to continue living, and introduces world literature to the theme of "small person".

In this study, the peasant class in Yaşar Kemal's *Hüyükteki Nar Ağacı* and Tolstoy's *Polikuşka* will be evaluated in the context of social realism. It is noteworthy that the deep gap between the social classes in both works, the disappearance of the heroes of the novels in order to earn the money they need to live and their hopes for life after the solid reality they face. In this context, the lives of the heroes of the novels who accept that they have been defeated as a result of the disappearance of the hope that keeps people alive in the works of both authors are conveyed to the reader in a very impressive style.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü, orhan.zeynep@gmail.com

² Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü, fkosmak@ogu.edu.tr

Giriş

Kavram olarak irdelendiğinde temelde insanı konu alan roman, edebiyatın önemli kollarından birini oluşturmaktadır. Romanın tür olarak hızla yükselmesindeki en önemli pay şüphesiz insan ve insanın hayat içerisinde yaşadıklarını gözler önüne sermesidir. Özellikle “sıradan insan”ın roman kurgusu içinde kendine yer bulması ve kendi hikâyesini anlatabilmesi romanı, okur gözünde oldukça önemli bir noktaya taşımıştır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde toplumsal gerçekçilik; sıradan insanın ya da gelir düzeyi olarak alt seviyede yer alan insanların çetin toplumsal koşullar içinde yaşadıkları mücadeleyi roman kurgusu içinde değerlendirmek için araştırmacılara imkân tanımaktadır. Ali İhsan Kolcu, toplumsal gerçekçiliğin temelde sanatı yansıtma olarak gördüğünü ancak bu yansıtmanın Platon ya da Aristo’nun ortaya koyduğu yansıtma kuramından farklı olduğunu ifade etmektedir. “Yeni toplumcu gerçekçi anlayış bakışlarını çalışan sınıfların, üretim güçlerinin üzerine çevirecektir. Kolhozlarda, fabrikalarda, tarlalarda ve öteki üretim alanlarındaki hayat sanat eserlerine aksettirilecektir. İdealleştirilmiş bir hayat değil çalışan sınıfın gündelik hayatıdır yansıtılacak olan³” demektedir. Berna Moran da toplumcu gerçekçiliğin gerçekçi akıma yakın olduğunu ve birkaç noktada bu akımdan ayrıldığını düşünmektedir. “Toplumcu gerçekçiliğe göre sanatın yansıttığı gerçeklik toplumsal gerçekçiliktir, ama bu gerçeklik devrimci gelişme içinde görülür ve doğru olarak tarihi somutlukla, işçi sınıfının eğitimi gözetilerek yansıtılır⁴”.

Bu çalışmada Yaşar Kemal’in *Hüyükteki Nar Ağacı*⁵ ile Tolstoy’un *Polikuşka*⁶ adlı eserlerinde toplumsal gerçeklik bağlamında toplumsal bir sınıf olan köylü sınıfının eserlerde nasıl yer aldığı ve yaşadıkları zorlukların neler olduğu üzerinde durulacaktır. Her iki eser de kendi coğrafyalarında köylü sınıfının yaşadığı zorlukları, kötü şartları, yaşam mücadelelerini, umutlarını ve umutlarının hayatın acımasız çarkı nedeniyle sona ermesini okura toplumsal gerçekçiliğin sınırları çerçevesinde aktarmaktadır. Eserlerde sınıfsal olarak topluma bakıldığında paranın insanın statüsünü ve yaşam şartlarını belirlemedeki katı gerçeklik ile karşı karşıya kalınır. Yaşam şartlarının daha iyi hale gelmesi, karınlarını doyurabilmeleri ve ailelerine bakabilmek için para kazanmak isteyen köylü sınıfının, para sahibi diğer toplumsal sınıfla arasındaki derin uçurum ve her iki sınıf arasındaki keskin farklılık eserlerde okura tüm açıklığı ile anlatılmaktadır. Toplumsal gerçekliğin yansımalarının görüldüğü eserlerde dönemin toplumsal şartlarının romanın kurgusunun temelini oluşturduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda eserlere bakıldığında 1951 yılında yazılmış olan *Hüyükteki Nar Ağacı*’nda dönemin önemli olayı olarak toplumu, özellikle Çukurova’daki köylü ve işçi sınıfını etkileyen Marshall Planı doğrultusunda tarıma giren makineleşmenin izleri görülmektedir. “ABD tarafından oluşturulan Marshall Planı, altyapısı olan bir projedir. Bu proje bağlamında 1944 yılında kurulan Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBDR) aracılığı ile kapitalist sisteminin altyapı ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır. 1947 Havana konferansında kabul edilen Tarifeler ve Ticaret Antlaşması ile ticaretin serbestleşmesini hedef edinmiştir⁷”. Bu planla birlikte tarımda makinelerin, traktörlerin kullanılmaya başlanmasıyla, işsiz kalan ve bu işsizlik nedeniyle mağdur olan tarlalarda işçilik yaparak para kazanan köylü sınıfının yaşadıkları anlatılmaktadır. *Polikuşka*’da ise o dönem Rus toplumunda yaşayan köylü sınıfının yaşam şartları, 1861 yılında toprak köleliğinin kaldırılmasına rağmen eski düzenin aynı şekilde devam etmesi ve toplum içindeki ahlaki yozlaşma anlatılmaktadır⁸.

Hüyükteki Nar Ağacı’nda Köylü Sınıfı

Yaşar Kemal’in ana mekân olarak Çukurova’yı seçtiği eseri *Hüyükteki Nar Ağacı*, dönemin şartlarını Çukurova’nın coğrafi ve toplumsal şartlarıyla harmanlayarak okura aktarmaktadır. “Türk edebiyatında “Köy Romanı” adı verilen bir roman türü vardır. Bu romanlarda mekân olarak köy seçildiği gibi, tipler ve meseleler de köyden seçilmiştir⁹”. Yaşar Kemal, edebiyatımızdaki köy romanı türünde eserler vermiş en önemli yazarlarından biridir. Yazarın gazetecilik geçmişinin olması ve doğup büyüdüğü Toroslar ve Çukurova bölgesini, insanını iyi bilmesi eserlerine de yansımıştır. Bu noktada Özdemir’in tespit etmiş olduğu Milli Edebiyat döneminde başlayan Anadolu’ya açılma anlayışı sonucu

³ Ali İhsan Kolcu, *Edebiyat Kuramları Tanım- Tenkit- Tahlil* (Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi, 2008), 74.

⁴ Berna Moran, *Edebiyat Kuramları ve Eleştirisi* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2001), 53.

⁵ Yaşar Kemal, *Hüyükteki Nar Ağacı* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2020).

⁶ Lev Tolstoy, *Polikuşka*, çev. Mehmet Özgül (İstanbul: Can Yayınları, 2012).

⁷ Bkz. Yusuf Çınar, “Modernleşme ve Bağımlılık Teorisi Ekseninde Marshall Yardımı ve Türkiye,” *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi* cilt: 16, sayı: 2 (2018): 331. Doi: 10.18026/cbayarsos.439451.

⁸ Bkz. Ersin Çetinkaya, “L. N. Tolstoy’un Dünyasında Köylü Olmak: Polikuşka,” *Karadeniz Araştırmaları XX/77*, (2023): 282-283. <https://doi.org/10.56694/karadearas.1267685>

⁹ N. Ziya Bakırcıoğlu, *Başlangıçından Günümüze Türk Romanı* (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2001), 148.

ortaya çıkan ulusal coğrafya ile yazınsal coğrafya örtüşmesi durumu dikkati çekmektedir. “Bu dönemde Anadolu türlü bölgeleriyle roman ve öykünün doğal ve toplumsal çevresi olmuştur. Örneğin Güney Anadolu, Toroslar ve Çukurova yöreleri Yaşar Kemal’in pek çok eserinde yer almaktadır¹⁰”. Berna Moran da Yaşar Kemal için benzer bir tespit yaparak, “çarpıcı karakterleri, boyutları olağanı ve sıradanı aşan olayları ve efsaneler ve düşlerle iç içe geçmiş bir gerçekliği içeren, şiir dolu yapıtlarıyla bir Çukurova dünyası katmıştır edebiyatımıza¹¹” demektedir. Esasında sosyal roman kategorisi içine giren köy romanları temelde köy ve köylü ile ilgili sıkıntılarını ele almaktadır. “Ekonomik hayattan gelen güçlükler, işsizlik, köylünün toprak sahibi olamaması, toprağın hep bir mücadele kavgasının ana ögesi olması, sağlık sorunları, eğitimin yetersizliği, köylünün sosyal sınıf olarak ezilen ve sömürülen taraf olması gibi sorunlar; aşağı yukarı bütün evrelerinde köy romanlarının başlıca konuları olmuşlardır¹²”. Konularını bu şekilde belirlemiş olan köy romanları, özellikle köylü ve mevsimlik işçilerin yaşadıkları zorlu şartları ve karınlarını doyurabilmek adına girdikleri mücadeleyi anlatmaktadır.

Hüyükteki Nar Ağacı, mevsimlik işçi olarak köylerinden Çukurova’ya çalışıp para kazanmaya giden Memet, Hösük, Yusuf, Âşık Ali ve Memet Çocuk adlı beş köylünün yaşadıklarını anlatmaktadır. Okur, eser boyunca hem o dönemin Türkiye’inde yaşananları hem de Çukurova’nın coğrafi şartları ve yaşam koşulları içinde köylü sınıfının yaşadıklarını görmektedir. Eser, Memet’in eşinin çürüyen tohumları fark edip çaresizliğe düşmesi sonucu Memet’in eşini teselli eden sözleriyle başlar: “Kız” dedi, “yarın değil öbürsü gün gidiyoruz. Ben varır varmaz Çukurovaya veririm postaya parayı. Sen dükkancı Cemal Efendiye ben gittikten on gün sonra uğra. Onun eliyle salarım parayı¹³”.

Çukurova, Memet ve onunla birlikte çalışıp para kazanmak için yola çıkmaya niyetli olan arkadaşları için refaha açılan kapıdır. Hepsinin umutları Çukurova’nın bereketli topraklarından kazanacakları para ve sonrasında yapacaklarına dairdir. İçlerinden sadece Yusuf, Çukurova’nın onların umutlarını süsleyen bir yer olmadığını, kendini yiyip bitiren sıtma illetini Çukurova’da aldığını söyleyip onları gitmekten vazgeçirmeye çalışır:

Bilen bilir Çukurovayı. Ben bilirim Çukurovayı. Yanar,” dedi, “yanar... Kan gibi kurtlu suyu. Her sineği bir alıcı kurt... Bulut gibi gelir, kan koymaz insanda emer. Yanar kardaş, yanar. Gelin etmeyin. Bakın halime. Göz önüne alın beni. Gelin etmeyin. Suyu kurtlu. Ilık, kan gibi... Gitmeyin kardaş. Benim lafım size kardaş sözü, baba öğüdü. Bakın halime... Aç ölüne gene gitmeyin. Acınızdan ölüne gene... İş var, para var, ekmek var, kuşsütü de var, ne ararsan var ya, ölüm de var. Sürünmek de var. Sıtma da var. Verem var. Bakın halime... Yanar Çukurova, yanar. Gelin gitmeyin¹⁴”.

Daha önce Çukurova’da çalışmış olan Yusuf, Çukurova’nın her ne kadar para kazanılsa da insanın oranının zorlu şartlarından sonra hastalıktan kurtulamayacağı düşüncesindedir. Çeltik tarlalarının olduğu Çukurova, sıcak iklimi, bölgedeki insanların yaşam kalitelerini düşüren sivrisinekleriyle insan sağlığını olumsuz etkileyebilen bir bölgedir. Özellikle sivrisineklerden gelen sıtma hastalığı, dönemin insanlarını etkileyen önemli bir hastalıktır. Neredeyse insanlık tarihi kadar eski ve insanlık tarihi içindeki en önemli salgınlara neden olan hastalıklardan bir olan sıtma, anofel cinsi dişi sivrisineğin ısırması sonucu oluşan bir hastalıktır. “Sıtmanın ilkçağlardan beri Anadolu’da neden olduğu ölümlerin sayısı tam olarak bilinmese de tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de -özellikle savaşlar ve sonrasındaki yıllarda- büyük sıtma salgınları yaşandığı bilinmektedir¹⁵”. Daha önce belirtildiği gibi sosyal roman türü içine giren köy romanı, köy ve köyde yaşanan her türlü olumsuz şartı irdelleyen roman türüdür. Eserde dönemin ciddi sağlık sorunlarından biri olan sıtma ve sivrisinekler sıklıkla okura aktarılmaktadır. “Durun”, dedi. “Yatamazsınız. Parçalar sabaha dek. İt gibi kapar adamı buranın sineği. Çare yok, bir ateş yakın. Ateşe gelmezler. Dumana gelmezler¹⁶”.

Sıtma ve bu hastalığa yakalan Yusuf’un sağlık sorunları roman boyunca irdelenen bir durumu oluşturmaktadır. Yusuf’un ateşinin yükselmesi, birden titremeye başlaması, solan benzi romanın kurgusu içerisinde köylerinden para kazanmak için Çukurova’ya gelen beş arkadaşın önemli problemlerinden biri olmaktadır. Çünkü Yusuf, Çukurova’nın tehlikelerine karşı defalarca uyardığı arkadaşlarını yollarından geri çeviremeyince, şaşırtıcı bir kararla o da arkadaşlarıyla birlikte Çukurova’ya doğru yola çıkmıştır. Köylerinden Çukurova’ya doğru yola çıkan grubun hepsinin

¹⁰ Emin Özdemir, *Türk ve Dünya Edebiyatında Dönemler-Yönelimler* (Ankara: Bilgi Yayınevi, 1999), 194.

¹¹ Berna Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2008), 171.

¹² Bkz. Ramazan Kaplan, “Köy Romanı”. *Hece Aylık Edebiyat Dergisi Türk Romanı Özel Sayısı* yıl: 6, sayı: 65-66-67 (2002): 282.

¹³ Kemal, *Hüyükte Nar Ağacı*, 7.

¹⁴ Kemal, 9.

¹⁵ Aslıhan Akpınar ve Müesser Özcan. “Türkiye’de Sıtma Mücadelesinin Önemli Tanığı: Milaslı İsmail Hakkı ve ‘Sıtma Hakkında Kimler Neler Biliyor’ Risalesi,” *Konuralp Tıp Dergisi* 10(2), (2018): 236. DOI: 10.18521/kt.322589.

¹⁶ Kemal, 29.

umudu Çukurova'nın bereketli topraklarında çalışıp para kazanmaktır.

Köylerinden Çukurova'ya doğru yola çıkan beş arkadaş iki günlük yürüyüşün ardından Çukurova'ya varırlar. Çukurova'da Memet'in daha önce çalıştığı bir çiftlik vardır. Memet, yol boyunca arkadaşlarına çiftlikte ona büyük yardımlarda bulunan abladan bahseder: "Bir ablam var," dedi, "Çukurovayı değer. Ağam neysem ne ya, Ablam Çukurova'ya değer. Ablam beni bir sever ki... Doğru çiftliğe gideriz. Görürsünüz, yok Ablamın üstüne abla Çukurovada. Güze kadar çalışırız çiftlikte. ¹⁷ "

Memet'in Çukurova ile ilgili umutlarının kaynağını daha önce bir dönem çalıştığı çiftlik ve bu çiftlikteki ablasıdır. Çiftliğe dair güzel anıları arasında abla ve Mehmet'in o dönem çiftlikte bakımını yürütmekle sorumlu olduğu sarı öküz vardır. Çiftliğe varana kadar Memet'in ve arkadaşlarının umutlarını canlı tutan "abla" ve sarı öküz anlatı içerisinde Çukurova'da yaşanan değişimin de sembolünü oluşturmaktadır. Öyle ki Memet ve arkadaşlarının umutlarını canlı tutan bu iki sembol Çukurova'da değişen hayatı, Marshall planı sonrası tarımda yaşanan büyük değişimin insanlar üzerindeki etkisini ifade etmektedir. Çünkü Marshall planı çerçevesinde gelen yardımlar sonrasında tarımda hızlı bir şekilde makineleşmeye gidilmiş bu da yıllardır mevcut olan düzenin değişmesine neden olmuştur. Uzunkaya, Marshall planının Türkiye ekonomisini kısa vadede olumlu yönde etkileri olduğunu ifade etmektedir. Yapılan bu yardımlar sanayiye arttırmış ve ülke ekonomisini canlandırmıştır. Buna karşın, Marshall planının uzun vadede Türkiye ekonomisine olumsuz etkilerinin bulunduğu görülmektedir. İlk olarak, adı geçen bu yardımlar Türkiye ekonomisini dışa bağımlı hale getirmiştir. Alınan borçların etkin bir şekilde değerlendirilememesi sonucunda da Türkiye daha da borçlu hale gelmiştir¹⁸.

Çukurova'daki çiftliğe varınca Memet büyük bir sevinçle ablanın kendini tanımasını beklerken abla, Memet'i tanıdığına dair hiçbir tebessümde bulunmayıp, arkasına dönerek konağa çıkar: "Abla," dedi, "ben Mehmedim. Dutma Mehmet... Sarı öküzlen hani, ben çift sürerdim. Ekin biçmeye geldik. Abla, ben Mehmedim."

Kadın başını kaldırıp ona bakmadan ekmekleri yığın eden kadına döndü: "Ver şuna bir ekmek de gitsin," dedi¹⁹.

Kadının Memet'i tanıdığı halde onu tanımamış gibi davranması ve dilenci gibi onu oradan uzaklaştırmaya çalışması Memet ve arkadaşlarının umutlarını kıran ilk olaydır. Çiftlikteki eski bir tanıdığına abladaki değişimi sorduğunda, aldığı yanıt ablanın çiftliğe traktörler geldikten sonra traktörlere âşık olduğudur: "Her sabah kalkar kalmaz eline bir kova su, bir kalıp sabun, geçer motorların başına, tekerleri yur, motoru yur siler. Bir toz olmasın, deli olur. Her Allahın günü yur. Motora sevda bağlamış diyorlar. Işkı düşmüş"²⁰.

Çiftliğe gelen traktörlere âşık olan abla, değişen düzenin sembolünü oluşturmaktadır. O dönem toprak sahiplerinin büyük bir hevesle çiftliklerine doldurduğu traktörler, değişen düzeni, kapitalizmin köylü ve işçi sınıfı üzerindeki etkilerini ifade etmektedir. Karpat, Yaşar Kemal'in hikâyelerinde tarımın makineleşmesinin etkilerinin gerçeğe daha uygun bir görüşle anlatıldığını işaret etmektedir. "Yazar, Türkiye'ye gelen traktörlerin aşağı yukarı yüzde on beşinin gönderildiği Çukurova yöresindeki durumu incelemiştir. 19. yüzyılda hammadde yetiştirmede, özellikle pamukta, önemli bir yer kazanan Çukurova, sonraları durmadan ekonomik ve sosyal değişikliklere uğramış, toprakları geniş ölçüde işletilmiştir²¹. Karpat'ın işaret ettiği Yaşar Kemal'in tarımda makineleşmeyi gerçekçi bir şekilde anlatması *Hüyükteki Nar Ağacı*'nda ablanın Memet'e olan tepkisinde yer almaktadır. Abladaki değişim aslında Çukurova'daki değişimi anlatmaktadır. Abla, gelen traktörlere sevdalanmış, traktörler çiftlikte en önemli yeri almış, çiftlikte çalışan insan sayısı azalmış ve Memet'in bakmış olduğu sarı öküz ve diğer hayvanların kimi satılmış, kimi de gelen traktörler için kurban edilmiştir. Memet ve arkadaşlarının çiftliğe gelir gelmez yaşadıkları onlara Çukurova'daki hızlı değişimi göstermiştir. Server Tanilli, Cumhuriyetin ilk yıllarından 1950'lere değin olan süreçte, Türkiye'nin iktisadi yapısına damgasını vuran kesimin tarım kesimi olduğunu diler getirir ve kapitalist ilişkilerde, 1950'lerden başlayarak görülen hızlı gelişmenin tarımı etkilediğinin altını çizer²². Çukurova'yı dolaşmaya devam eden Memet ve arkadaşları yolda kendileri gibi pek çok iş arayan ırgat görmüşlerdir:

¹⁷ Kemal, 12-13.

¹⁸ Sevil Şenel Uzunkaya, "İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye Ekonomisi ve Marshall Planının Ekonomiye Etkileri," *Ekonomi, İşletme ve Maliye Dergisi* cilt: 1, sayı: 3 (2019): 181. <https://doi.org/10.38009/ekimad.540293>

¹⁹ Kemal, 16.

²⁰ Kemal, 18.

²¹ Kemal H. Karpat, *Osmanlı'dan Günümüze Edebiyat ve Toplum*, çev. Onur Güneş Ayas (İstanbul: Timaş Yayınları, 2011), 122.

²² Server Tanilli, *Uygarlık Tarihi* (İstanbul: Adam Yayınları, 2002), 343.

Ovada çok işsiz ırgat dolaşıyordu, kendileri gibi aç yoksul. Hepsini onlar gibi şaşkınlık içindeydiler. Tozları diz kapağına kadar çıkan yollardan tozularak mavi, sarı, kırmızı, mor traktörleri biçerdöverleri kocaman kamyonlar geçiyordu, üstlerini yarım parmak kalınlığında toz bağlamış²³.

Çukurova'da değişen tek şey tarımda makineleşmeye gitmek olmamış, toplumda yaşanan değişim de eserde yer almıştır. Köylerinden çıkıp Çukurova'ya çalışmaya giden grubun içinde soyu Dadaloğlu'na kadar uzanan Âşık Ali elinden düşürmediği sazıyla âşıklık geleneğinin eserdeki temsilcisidir. Âşık Ali gittikleri köylerde hep hürmet görürken, bir köyde karşılaştıkları ağa ve çevresindekiler tarafından hor görülüp, hakarete uğramıştır.

"O Dadaloğlu soyudur, ulu soydur Bey.

"Ne soyu, ne soyu?"

"Dadaloğlu soyu."

Adam kahkahayla güldü.

"Dadaloğlu, kimmiş o Dadaloğlu? Çingene bir çalgıcı mı?"

Âşık Ali öfkeden tir tir titremeye başlamıştı.

"Mehmet sus!" diye bağırdı. "Bu adamla konuşulmaz."

Adam da bağırdı:

"Siz kim oluyorsunuz ulan, dilenciler" dedi. "Siz kim..."

Bu arada birkaç köylü de yanlarına gelmişti.

"Dur Bey," dedi bir tanesi aralarına girip. "Dur Bey, bunlar senin yanında hiç soydan söz ederler mi?²⁴"

Âşık Ali'nin uğramış olduğu bu hakaret hepsini üzmüş, özellikle Memet Çocuk'u derinden etkilemiştir. Hem Çukurova'da iş bulamamaları, hayal ettikleri şeylere kavuşamamaları hem de bu yaşananlar umutlarını iyice kırmış, köye dönmeye karar vermişlerdi ki, son gittikleri köydeki yaşlı kadın onların umutlarını yeniden yeşertecek bir nar ağacından bahsetti. Bu noktada anlatı içerisinde yer alan bu yaşlı kadın tipi Hilmi Yavuz'un *Edebiyat ve Sanat Üzerine Yazılar* adlı eserinde işaret etmiş olduğu tipe benzemektedir. Yavuz ifadesinde; Türk edebiyatında, özellikle köy edebiyatında, öne çıkan Türk-Anadolu insanı tiplerinden biri de, yaşlı Anadolu kadını tipi'dir²⁵ demek ve bu alanda eser yazmış yazarların eserlerindeki kadın tiplerine yer vermektedir. Yaşar Kemal'in *Hüyükteki Nar Ağacı* adlı eserinde yer alan, kahramanların umutlarını yeşerten nar ağacını işaret eden yaşlı kadın, onlara *Hüyükteki Nar Ağacını* bulup altında oturanların her türlü dertten kurtulacaklarını ve şifa bulacaklarını söylemiştir. Memet ve arkadaşları ağacın yerini öğrenmek istediklerinde:

Kadın: "o ağaç küsmüş diyorlar" dedi. "Küsmüş bu zulüm insanlara. Küsmüş de başını almış bir gece uçmuş gitmiş, diyorlar."

"Küsemiz," diye gene gürlendi Memet. "Allah o ağacı..." Ne diyeceğini şaşırıp, ağzında sözleri döndürdü dolaştırdı, en sonunda: "O ağaç küsemiz, yerinden ayrılmaz," diye yavaşça söyledi. "Çünküleyim insanların ona gereksinimi var. O olmazsa sıtmalılar nasıl kurtulur, hastalar nasıl cana gelir, işsizler nasıl iş bulur?²⁶"

Memet'in ve arkadaşlarının ısrarları sonrasında yaşlı kadın hüyükteki kutsal nar ağacının yerini tarif etmiş ve misafirleri hüyüğe doğru yolcu etmiştir. Soyşekerci'nin "Yaşar Kemal'in anlattığı Çukurova köylüleri, yarattıkları söylenceler yoluyla kendi yaşamlarını anlamlandırır ve ona zenginlik katarlar²⁷" şeklinde bir tespiti bulunmaktadır. Narlı'ya göre "eleştirmenler, köy romancılığı içinde Yaşar Kemal'e ayrı bir önem vermişlerdir. Romanlarındaki zengin ve masalsi Türkçe, gelenek ve görenekler, halk kahramanlığı ve diğer folklorik öğelerin yeni bir dile aktarılması bu "önemin" bağlı olduğu özelliklerdir²⁸". Bu tespitlerin temelinde yazarın eserlerinde yer alan efsane ve mitlere yapmış olduğu atıflardır. Eserde Çukurova bölgesinde anlatılan efsanelere yer verilmiştir ki bunlardan biri bölgenin coğrafi koşulları nedeniyle bölge halkı için büyük bir problem olan sivrisinekle ilgilidir. Âşık Ali'nin sazını eline alıp anlattığı

²³ Kemal, 37.

²⁴ Kemal, 64.

²⁵ Hilmi Yavuz, *Edebiyat ve Sanat Üzerine Yazılar* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2006), 115.

²⁶ Kemal, 58.

²⁷ Hülya Soyşekerci, *Okuma Yolculukları* (İstanbul: Pupa Yayınları, 2010), 119.

²⁸ Mehmet Narlı, *Roman Ne Anlatır Cumhuriyet Dönemi 1920-2000* (Ankara: Akçağ Yayınları, 2007), 126.

bu hikâyede, kaçan iki âşık vardır. Yakalanmamak için gündüz saklanıp, gece yürüyen bu çiftten oğlan ekmek almak için giderken kızı bir çeltik tarlasının yanına saklamıştır. Oğlan ekmeği bulup gelmekte gecikince, sevdiği kızı sakladığı yerde bir türlü bulamamıştır. Sabah olup etraf aydınlanınca çukurun dibinde bir yığın kemik bulmuş oğlan, bir de sevdiği kızın saçına bağladığı mor beliklerini. “Oğlan bunu görünce aklı zıvanadan çıkmış. Kızı sinekler parçalamış, sinekler yemiş derler. Vallahi günahı söyleyenin boynuna...”²⁹ Yaşar Kemal halk arasında söylene gelen bu efsaneye eserinde yer verirken, hem bölgedeki bir efsaneye eserinde yer vermiş hem de efsanedeki sivrisineklerin yediği kız ile bölgedeki sivrisinek probleminin ne denli büyük ve geçmişli olan bir problem olduğunu da anlatmak istemiştir. Böylece yazar, “söylencelerin, destanların, masalların, halk hikâyelerinin, izini sürerek, geleneksel anlatı öğelerini yarattığı modern anlatının dokusuna sindirir”³⁰. Bu atıflardan bir diğeri de inceleme konusu olan *Hüyükteki Nar Ağacı* eserinin başlığında yer alan nar ağacıdır. Yaşar Kemal’in ele alınan bu eserinde de *Hüyükteki Nar Ağacı* aslında halk arasında olan bir söylencedir. İnsanlara umut kaynağı, hastalara şifa kaynağı olarak halk arasında bir inanış bulunmaktadır bu ağaca karşı. Memet ve arkadaşları da bu kutsal ağacın varlığına inanmış –esasla son umut olarak inanmak istemiş- ve yola çıkmışlardır. Nar ağacı onlar için Çukurova’daki son umudun sembolüdür. Ağacın varlığı hakkında söylenenler dahi ağacı görmeden onlar için tekrar yaşama umudu olmuştur. Ancak büyük bir hevesle arayarak nihayet buldukları nar ağacının kurumuş kökü, Çukurova’da onlar için yaşama şansının da bittiğini göstermektedir.

(...) tepede ne bir yeşil dal, ne de bir yaprak görebildiler. Tam orta yerde kırılmış kalın bir gövde toprağa çakılmış, damar damar köklerini bütün tepeye yaymış durup duruyordu orada.

“Bulduk,” diye bir çığlık gibi bağırdı Âşık Ali. “Çok Şükür Allahuma bulduk. İşte bu. Bu kök, o nar ağacının kökü.”³¹

Nar ağacını bulmuşlardı ancak nar ağacı çoktan yaşlı kadının söylediği gibi başka bir yere uçmuştu, söylencede denildiği gibi zalimlerin kötülüklerine kutsal nar ağacı bile dayanamamıştı. Ancak Memet ve arkadaşları yine de o ağacın kurumuş gövdesinin önünde oturup dua ettiler. Bu da her ne kadar Çukurova’da onlar için hayalini kurdukları dünyanın artık olmadığını ama yine de umut etmeye devam edeceklerini anlatmaktadır.

Polikuşka’da Köylü Sınıfı

Vladimir Nabokov’un “düz yazıda Rusların en büyük yazarıdır”³² dediği Lev Tolstoy’un *Polikuşka* adlı eseri, Rusya’nın bir köyünde iyi kalpli çiftlik sahibesi Hanımefendinin yanında çalışan Polikey, Polikey’in eşi Akulina, çiftlik sahibesi, Kâhya Yegor Mihayloviç, Dutlov ve diğer köylüler arasında geçmektedir. Çiftlikte çalışan Polikey ya da esere ismini veren diğer adıyla Polikuşka ve ailesi bu çiftlikte çalışmakta ve yaşamaktadır. Tolstoy’un bu eserinde dönemin Rus toplumunda yer alan sınıfsal farklılıklar ve köylü sınıfının içinde bulunduğu yoksulluk ve yine toplumda var olan ahlaki yozlaşma son derece çarpıcı bir şekilde okura aktarılmaktadır.

Eser, kâhya ile çiftlik sahibesinin askere kimin gönderilmesi konusundaki görüşmeleri ile başlamaktadır. Kâhya ısrarla askere Polikey’i göndermek istese de iyi kalpli Hanımefendi Dutlov’lardan birini askere gönderilmesini istemektedir. Kâhya ile çiftliğin hanımı arasında geçen konuşmalar kurnaz ve işini bilen kâhyanın, kendi istekleri doğrultusunda hanımı yönlendirmeye çalışması fakat kadının bu dolambaçlı cümleleri anlamaması ile dikkat çekmektedir. “Kadın, Kâhya’nın açıklamalarından fazla bir şey anlayamıyordu. “İki kişilik kura”, “doğruluk” sözlerinin ne anlama geldiğini kavrayamamıştı. Adamın ağzından çıkan bir takım sesler “dan dan dan” diye kafasına iniyor, giydiği pardösünün bez düğmelerine bakıyordu”³³.

Kâhya ile çiftlik sahibesi arasında geçen diyaloglar okura Latin komedyalarındaki efendi-uşak diyaloglarını hatırlatmaktadır. Kıvrak zekâlarıyla her zaman efendilerinden daha üstün olan uşaklar, efendilerini yönlendirip kendi istediklerini yapmalarıyla dikkat çekmektedir. Polikuşka’daki kâhya Yegor Mihayloviç de tıpkı Latin komedyalarındaki uşaklar gibi efendisini kendi istediğini yaptırmaya çalışmış ancak başarılı olamamıştı. Kâhyanın askere göndermeye uğraştığı Polikuşka, hırsızlıktan sabıkalıdır. Hanımefendi kendisini affetmiş ama kâhya ve içinde bulunduğu toplum bir türlü affetmemektedir.

Polikey’in işleri tıkrında gidiyordu. Ama bir gün nasıl olduysa, ansızın yakayı ele verdi. İşin kötüsü, pisi pisine

²⁹ Kemal, 30.

³⁰ Soyşekerci, *Okuma Yolculukları*, 117.

³¹ Kemal, 91.

³² Vladimir Nabokov, *Rus Edebiyatı Dersleri*, çev. Yiğit Yavuz, Fatih Özgüven, Ayşe Nihal Akbulut (İstanbul: İletişim Yayınları, 2013), 195.

³³ Tolstoy, *Polikuşka*, 12.

yakalanmıştı. Köylünün birinin kayıp dizginlerini evinde saklamak yüzünden oldu bu iş. Doğaldır ki, buldular, bir güzel dayak attılar, hanımefendiye götürdüler, sonra da onu her yerde gözetlemeye başladılar. Bir daha, bir daha tongaya düştü. Herkes kötü sözle söylemeye başladı, Kâhya onu askere göndermekle tehdit etti, hanımefendi çıktı, karısı ağladı, sızladı, zavallının düzeni allak bullak oldu³⁴.

Polikey, eserde iyi niyetli olup bazı zaaflarına yenilen bir roman kahramanı olarak anlatılmaktadır. İçkiye, tütüne zaafı olan Polikey'in biraz da hırsızlığa zaafı bulunmaktadır. Birden fazla kere yakalanınca çiftlikte yaşayan insanların nazarında "hırsız" yaftasıyla yaftalanmış olan Polikey'i Hanımefendi affetmiştir. Polikey'in özünde iyi biri olduğunu düşünen Hanımefendi, onun toplum nezdindeki itibarını yükseltmek için şehirdeki tüccardan yüklü miktar bir parayı getirme işini Polikey'e vermiştir.

Polikey kurumla içeri girdi, daha da kasılarak kuşağını çözdü.

"Ee, ne oldu? Niye çağırılmış?" diye sordu Akulina.

"Hıh, belli! Polikey pek akıllarına gelmez, ama işleri düştü mü, kim olur, kim olur, Polikuşka olur."

"Ne işiymiş?"

Polikey yanıt vermek için ağırdan alıyordu. Çubuğunu yaktı, yere tükürdü:

"Tüccardan para almaya gidecektim."

Akulina tüm şaşkınlığıyla, "Para mı getirecektin?" diye bağırdı³⁵.

Polikey'e verilen bu görev, çiftlikte dikkatleri Polikey'in üzerine çekmiş, onun bu parayı çiftliğe geri getirmeyeceği görüşü hâkim olmuştur. Oysa hanımefendiye karşı olan gönül borcuyla Polikey, büyük bir mutlulukla şehre gitmiş, tüccardan parayı almış ancak dönüş yolunda kısa süreliğine uykuya dalınca çiftliğe getirdiği zarfı yolda düşürmüştür.

Eve yüz adım kalmıştı ki Polikey atı bir daha kırbaçladı, kemerini, yakasını düzeltti, şapkasını çıkardı, saçlarını düzeltti; acele etmeden elini astarın altına soktu. Eli şapkada dolaştı, şurasına burasına çabuk çabuk gitti geldi. Öbür eli de oraya daldı, yüzü sarardı, sarardı; eli yırtık büzmeden dışarı fırlayıp çıktı... Polikey dizlerinin üzerine doğruldu, atı durdurdu; arabanın içini, otu, çarşıdan aldığı öteberiyi gözden geçirdi; koynunu, şalvarını inceden inceye aradı. Para zarfı hiçbir yerde yoktu³⁶.

Polikey'in başına gelen bu talihsiz olay hem Polikey, hem eşi Akulina hem de küçük bebekleri Smoyka için hazin bir son olmuştur. Parayı bulamayan Polikey, çiftliğe vardığında bir türlü Hanımefendi'nin yanına gidememiştir. Hanımefendi tarafından defalarca çağrılınca evinden çıkan Polikey, kendini kimseye inandıramayacağını bildiğinden tavan katına çıkıp intihar etmiştir. Polikey'in sallanan cesedini gören komşu kadının çığlıklarıyla evden fırlayan Akulina o sırada küçük bebeklerini teknede yıkamaktadır.

Köşeden birden peltek kızın çığıltısı işitildi: "Anneciğim, Smoyka'nın ağzına su dolmuş!"

Akulina yeniden ellerden sıyrıldı, "köşe" sine koştu. Bebek teknede sırtüstü, kımıldamadan yatıyor, bacakları bile oynamıyordu. Akulina, çocuğu kapıldığı gibi çıkardıysa da çocuk soluk almıyor, hareket etmiyordu. Zavallı anne onu karyolanın üstüne fırlattıktan sonra, öne eğilerek öyle şiddetli, kulak çınlatıcı, korkunç bir kahkaha attı ki, ilkin gülmeye başlayan Maşka kulaklarını tkayarak ağlaya ağlaya sofaya koştu³⁷.

Kocasının intiharının ardından, küçük bebeğinin ölümüne sebep olan Akulina akıl sağlığını yitirmiştir. Toplum baskısı nedeniyle bir aile dağılmıştır. Ertesi sabah çiftliğe dönmekte olan Dutlov, Polikey'in düşürdüğü zarfı bulup Hanımefendiye getirdiğinde, üç kişinin mahvına neden olan lanetli parayı almamış onu Dutlov'a vermiştir.

Tolstoy, *Polikuşka* adlı eserinde dönemin toplum yapısını gerçekçi bir pencereden aktarırken, mevcut olan tablodan duyduğu umutsuzluğu da işlemiştir. Polikey ve ailesinin başına gelenler toplumdaki fakirliğin, insanların yaşadığı zorlukların düzeleceğine dair bir umut görmeyen yazarın bakış açısıyla aktarılmıştır.

Polikuşka'da tıpkı *Hüyükte Nar Ağacı*'nda olduğu gibi o dönemin toplum yapısı içinde yer alan sıkıntılar yazar tarafından işaret edilmiştir. Bu sıkıntılardan ilki karın tokluğuna yaşam savaşı veren köylü sınıfının içinde bulunduğu yoksulluk tablosudur. Polikey ve ailesinin yaşadığı "köşe" ve diğer komşularının yaşadığı köşe, askeri yaşam şartlarının

³⁴ Tolstoy, 17.

³⁵ Tolstoy, 25.

³⁶ Tolstoy, 50.

³⁷ Tolstoy, 57.

çok altındadır.

Karısı ve çocuklarıyla, başını sokacağı berbat mı berbat, bedava verilmiş bir dam altında otururdu. Toprağı bol olası beyefendinin uşaklar için yaptırdığı köşeler (dam altları) şöyleydi: On arşınlık eni boyu olan taş odaların ortasına bir Rus ocağı (fırını) kurulmuştu, bunun çevresinde (konak uşaklarının söylediği gibi) bir “koridor” bulunuyordu. Bu koridor boyunca sıralanmış, bir ailenin barnacağı dört ayrı köşenin ne kadar dar bir şey olduğunu varın siz düşünün³⁸.

Bu daracık dört ayrı köşede Polikey ve ailesi yaşamakta ve bu sahip oldukları dört köşeden olmamak için son derece dikkatli olmaya çalışmaktadırlar. Bir tarafta konakta yaşayan Hanımefendi, diğer tarafta bu daracık köşelerde yaşayan köylü sınıfı dönemin toplumsal yapısı hakkında okuru bilgilendirmektedir. Rus toplumundaki o dönemin bir diğer önemli sıkıntılardan olan köyden askere göndermek için yetişkin erkek seçilmesi, köydeki ailelerin birbirine düşmesine neden olan bir diğer problemidir.

O sırada yazıhanenin önünde halk kurulu, uğultuyla kaynaşıyordu. İşin şakaya gelir yanı yoktu. Köylülerin hepsi de toplantıya gelmişti. Yegor Mihayloviç, durumu bildirmek için hanımefendinin yanına giderken şapkalarını giydiler, hep bir ağızdan uğuldamaya başladılar. Kâhya'nın yokluğunda sesler çoğaldıkça çoğaldı, gürültü arttı. Ara sıra hırıltılı, kopuk kopuk konuşmaların kestiği bu gür seslerin uğultusu bitmek bilmiyor, azgın bir denizin çağlıtı gibi hanımefendinin konağının pencerelerine kadar yayılıyordu³⁹.

Askere gitmek istemeyenlerin devlete para ödemesi gerekmektedir ve maddi gücü olmayan köylü sınıfında bunun yapılması mümkün değildir. Bu nedenle çiftliklerden askere kimin gönderileceğinin belirlenmesi oldukça zorlu bir süreç olmaktadır. Çünkü hiç kimse dönüşün olup-olmayacağı belli olmayan askere gidip, ailesini geride bırakmak istememektedir.

Eserde dikkat çeken bir diğer husus, toplumun eğitimsizliği ve bilgisizliğidir. Bunu okur, Polikey'in hiçbir bilgisi ve eğitimi olmadan kendini at baytarı olarak tanıtp, hiçbir fikri olmadan atlara yapmış olduğu “sözde” tedavilerde görmektedir. “Birkaç kez atın kanını alır, sonra hayvanı yere devirir, budunu şöyle bir kıvırır, toynağının ortasını kanatıncaya kadar keser, hayvancağızın debelenmesine, kişnemesine aldırmaşızın bunun “ayak kanının alınması” olduğunu söylerdi”⁴⁰.

Polikey evde kendi uydurduğu ilaç reçeteleriyle atlar için karışımlar hazırlamakta ve bunları çok bu konuda bilgi sahibiymiş gibi atlar üzerinde kullanmaktadır.

Sonuç

Sonuç olarak Yaşar Kemal'in *Hüyükteki Nar Ağacı* ile Tolstoy'un *Polikuşka* adlı eserlerine köylü sınıfının işleniş bağlamında bakıldığında, her iki eserin kurgusunda toplumsal gerçekçiliğin yer aldığı görülmektedir. Eserler, işçi ve köylü sınıfın yaşadığı yoksulluğu ve çaresizliği, dönemin şartları ve diğer toplumsal sınıfları da işaret ederek ele almaktadır. Yaşar Kemal eserinde dönemin değişen ortamı içerisinde Çukurova'yı ve oradaki işçileri, onların ekmek arayışını anlatmaktadır. Lev Tolstoy ise dönemin Rus toplumunda yerleşmiş olan toprak köleliğini, köylünün içinde bulunduğu sefaleti ve zengin ile fakir arasındaki uçurumu gözler önüne sermektedir.

Ele alınan her iki eser, toplumdaki sosyal sınıflar arasındaki uçurumu ve köylü-işçi sınıfının yaşadıklarını anlatırken aynı zamanda toplumun ahlaki olarak yaşadığı erozyonu da işlemektedir. *Hüyükteki Nar Ağacı*'nda, Anadolu geleneğinde önemli bir yere sahip olan âşıklık geleneğinin temsilcisi olan Âşık Ali'nin uğradığı hakaret, toplumda yaşanan değişimi işaret etmektedir. Polikuşka'da ise toplum tarafından hırsızlıkla yaftalanan “Polikey”in parayı çalmadığına kimseyi ikna edemeyeceğini düşündüğü için intihar etmiştir.

Eserlerde farklılık gösteren nokta ise, kahramanların taşıdıkları umut noktasında ortaya çıkmaktadır. *Hüyükteki Nar Ağacı*'nda Memet ve arkadaşları uzun süre arayıp buldukları nar ağacını bulduklarında ağacın çoktan kurumuş olduklarını görmüşlerdir. Yine de kurumuş da olsa ağacın onlara iyilik yapacağına inanarak ağacın kuru gövdesinin yanına oturup dua etmişlerdir. Bu durum yazarın şartlar ne kadar zor olursa olsun umudun var olduğunu okura iletme içindir. Polikuşka'da ise katı bir umutsuzluk vardır. Polikuşka'nın intiharı yetmemiş, ardından küçük bebekleri ölmüş, ardından Akulina akıl sağlığını yitirmiştir. Bu da yazarın içinde bulunduğu toplumsal şartlar sonrasında

³⁸ Tolstoy, 15.

³⁹ Tolstoy, 27.

⁴⁰ Tolstoy, 19.

eserinde bu denli umutsuz bir tablo işlemedir.

Extended Abstract

When examined as a concept, the novel, which basically deals with humans, constitutes one of the important branches of literature. The most important share in the rapid rise of the novel as a genre is undoubtedly that it reveals people and their experiences in life. Especially the "ordinary person" finding a place for himself in the fiction of the novel and being able to tell his own story has brought the novel to a very important point in the eyes of the reader. When evaluated in this context, social realism; It allows researchers to evaluate the struggle of ordinary people or people with low income levels under harsh social conditions within the fiction of the novel. In this study, we will focus on how the peasant class, which is a social class in the context of social reality, is included in the works of Yaşar Kemal's *Hüyükteki Nar Ağacı* and Tolstoy's *Polikuşka*, and what the difficulties they experience are. Both works convey to the reader the difficulties experienced by the peasant class in their own geography, their bad conditions, their struggle for life, their hopes and the end of their hopes due to the cruel wheel of life, within the limits of social realism.

When we look at the society in terms of class in the works, we are faced with the harsh reality that money determines people's status and living conditions. The deep gap between the peasant class, who want to earn money to improve their living conditions, to feed themselves and to take care of their families, and the other social class who have money, and the sharp difference between the two classes are clearly explained to the reader in the works.

Hüyükteki Nar Ağacı tells the story of Memet and five villagers who went from their village to Çukurova to work and earn money as seasonal workers. Throughout the work, the reader sees both the experiences in Turkey of that period and the experiences of the peasant class within the geographical conditions and living conditions of Çukurova. Çukurova, where paddy fields are located, is a region that can negatively affect human health with its hot climate and mosquitoes that reduce the quality of life of people in the region.

Leo Tolstoy's work, *Polikuşka*, takes place in a village in Russia among Polikey, who works for the good-hearted farm owner Lady, Polikey's wife Akulina, the farm owner, Butler Yegor Mikhailovich, Dutlov and other villagers. Polikey, who works on the farm, or *Polikuşka*, who gave its name to the work, and his family work and live on this farm. In this work of Tolstoy, the class differences in the Russian society of the period, the poverty of the peasant class, and the moral corruption that existed in the society are conveyed to the reader in a very striking way.

Polikey is described in the work as a novel hero who has good intentions but succumbs to some of his weaknesses. Polikey, who has a weakness for alcohol and tobacco, also has a weakness for theft. The Lady forgave Polikey, who was labeled a "thief" in the eyes of the people living on the farm after being caught more than once. Thinking that Polikey is essentially a good person, the Lady gave Polikey the job of bringing a large amount of money from the merchant in the city in order to raise his reputation in the society.

This task given to Polikey drew attention to Polikey on the farm, and the opinion became dominant that he would not bring this money back to the farm. However, out of gratitude to the lady, Polikey went to the city with great happiness, took the money from the merchant, but fell asleep for a short time on the way back and dropped the envelope he had brought to the farm on the way.

This unfortunate event that happened to Polikey was a sad ending for both Polikey and his family. Polikey, who could not find the money, could not go to the lady when he arrived at the farm. Polikey, who left his house after being called many times by the lady, went to the attic and committed suicide, knowing that he could not convince anyone.

As a result, when Yaşar Kemal's *Hüyükteki Nar Ağacı* and Tolstoy's *Polikuşka* are examined in the context of the peasant class, it is seen that social realism is included in the fiction of both works. The works deal with the poverty and despair experienced by the working and peasant classes, by also pointing out the conditions of the period and other social classes.

Çıkar Çatışması Bildirimi/ Conflict of Interest Statement: Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir. / The authors declared no potential conflict of interest regarding the research, authorship, and publication of this article.

Destek/Finansman Bilgileri/ Support Financing Information: Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından SLO-2021-11552 kodu ile desteklenmiştir. / This study was supported by Erciyes University Scientific Research Projects Unit with the code SLO-2021-11552.

Yazar Katkı Oranı/ Author Contribution Rate: Yazarların katkı oranı eşittir. / The contribution rates of all authors are equal.

Kaynakça

- Akpınar, Aslıhan ve Müesser Özcan. "Türkiye'de Sıtma Mücadelesinin Önemli Tanığı: Milaslı İsmail Hakkı ve "Sıtma Hakkında Kimler Neler Biliyor" Risalesi," *Konuralp Tıp Dergisi* 10(2), (2018): 235-243. DOI: 10.18521/ktd.322589.
- Bakırcıoğlu, N. Ziya. *Başlangıcından Günümüze Türk Romanı*. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2001.
- Çetinkaya, Ersin. "L. N. Tolstoy'un Dünyasında Köylü Olmak: Polikuşka," *Karadeniz Araştırmaları XX/77* (2023): 279-294. <https://doi.org/10.56694/karadearas.1267685>
- Çınar, Yusuf. "Modernleşme ve Bağımlılık Teorisi Ekseninde Marshall Yardımı ve Türkiye," *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi* cilt: 16, sayı: 2 (2018): 325- 350. Doi: 10.18026/cbayarsos.439451.
- Kaplan, Ramazan. "Köy Romanı," *Hece Aylık Edebiyat Dergisi Türk Romanı Özel Sayısı* yıl: 6, sayı: 65-66-67, (2002): 280-286.
- Karpat, Kemal H., *Osmanlı'dan Günümüze Edebiyat ve Toplum*. Çeviren: Onur Güneş Ayas. İstanbul: Timaş Yayınları, 2011.
- Kemal, Yaşar. *Hüyükte Nar Ağacı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2020.
- Kolcu, Ali İhsan. *Edebiyat Kuramları Tanım- Tenkit- Tahlil*. Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi, 2008.
- Moran, Berna. *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2001.
- Moran, Berna. *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2 Sabahattin Ali'den Yusuf Atılgan'a*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2008.
- Narlı, Mehmet. *Roman Ne Anlatır Cumhuriyet Dönemi 1920-2000*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2007.
- Nabokov, Vladimir. *Rus Edebiyatı Dersleri*. Çevirenler: Yiğit Yavuz, Fatih Özgüven ve Ayşe Nihal Akbulut. İstanbul: İletişim Yayınları, 2013.
- Özdemir, Emin. *Türk ve Dünya Edebiyatında Dönemler-Yönelimler*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1999.
- Soyşekerci, Hülya. *Okuma Yolculukları*. İstanbul: Pupa Yayınları, 2010.
- Tanilli, Server. *Uygarlık Tarihi*. İstanbul: Adam Yayınları, 2002.
- Tolstoy, Lev. *Polikuşka*. Çeviren: Mehmet Özgül. İstanbul: Can Yayınları, 2012.
- Uzunkaya, Seçil Şenel. "İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye Ekonomisi ve Marshall Planının Ekonomiye Etkileri," *Ekonomi, İşletme ve Maliye Dergisi* cilt: 1, sayı: 3, (2019): 176-185. <https://doi.org/10.38009/ekimad.540293>
- Yavuz, Hilmi. *Edebiyat ve Sanat Üzerine Yazılar*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2006.

